

in je to v časopisih razglasil. Posledica tega je bila, da je dr. Tavčar sam izstopil iz kluba.

Kakor rečeno, bi mi čisto nič ne ugovarjali temu, če bi se bili dotični poslanci, ki z dr. Tavčarjem iz katerih koli vzrokov niso hoteli več v enem klubu sedeti, ločili se kluba, ali način, kakor se je stvar vprizorila, ni bil lojalen in bo vsled tega vodil slabih posledic.

Zakaj je nameraval dr. Ploj predlagati, naj se izključi, torej na žaljiv način iz kluba odstrani dr. Tavčar? Zakaj je to prišlo v „Neue freie Presse“. Reklo se je sicer, da je bil to „ein Fühler“ dr. Šusteršiča, a mi tega ne verjamemo.

Brez dvoma je vse to storil dr. Ploj z namenom, da bi bila vsa pozornost obrnjena na njega, dr. Fridrika Ploja, c. kr. hofrata in bi ž njim nezadovoljni duhovniki rekli: To je cel mož, ta je res naš mož.

V tem so vsi napredni krogi jedini, od tod tudi silna jeza, ki je zavlada v naprednih krogih proti dr. Ploju in njegovemu sladkemu tovarišu iz kršne Istre, in ta nevolja je toliko večja, ker je občno znano, da so hoteli dr. Tavčar in njegovi tovariši po Veliki noči itak sami izstopiti iz kluba in sicer zategadelj, ker v okviru tega kluba niso mogli zastopati njihovih strankarskih teženj, mej tem ko so njihovi nasprotniki prav v tem oziru imeli svobodne roke.

Žaljivi, škandalozni način, na kateri sta Ploj in Spinčič odstranila dr. Tavčarja iz kluba, dasi morata vendar sama priznati, da se je kot poslanec vedel popolnoma korektno, to je vzrok viharju, ki je nastal mej vsemi naprednimi pristajši, in mi ta vihar gledamo le z največjo skrbjo.

V rokah imamo naznanila, da se začne zdaj na Štajerskem in v Istri tisti boj, kakor na Kranjskem. Ondotni naprednjaki so se doslej držali neservirano, ali postopanje Spinčičevo jih je razburilo, jih je razžalilo. Ako se torej tudi na Štajerskem vname tisti boj, kakor ga imamo na Kranjskem, bodo tega krivi le tisti poslanci, ki se niso držali predpisov lojalno.

Politični pregled.

Notranji položaj. Državni poslanci so šli na velikonočne počitnice, in gotovo je vsaj do danes, da se povrnejo na Dunaj koj po beli nedelji. Delo, katero so opravili v državnem zboru, ni sicer veliko, ali nekaj je vendar. Ko se je sešel državni zbor, ni skoro nikdo pričakoval, da bodo poslanci toliko časa sedeli skupaj. Misli se je, da bodo morali narazen, še predno se izvoli zbornično predsedništvo. To se sicer ni zgodilo, ali nevarnost je bila tudi po izvolitvi predsedništva še vedno velika, kajti češka obstrukcija začela je še precej močno kazati svoje rožičke in sicer tako močno, da je celo knez Lobkovic v svojem govoru v gospodski zbornici, ko je bila tam na dnevnem redu adresna debata, menil, da je že zapel mrtvaški zvon našemu parlamentarizmu, ter da je uvedenje absolutizma skoro neizogibno. No, za zdaj knez Lobkovic ni imel prav, in da se niso njegova prorokovanja

izpolnila, je jedina zasluga čeških poslancev, ki so kar h kratu in čez noč spremenili svojo taktiko. Sicer so Čehi le, kakor to sami trdijo, začasno odnehali od obstrukcije. Oni so se namreč zavezali nasproti vladi, da do velikonočnih praznikov ne bodo obstruirali. Pri tej priliki niso sicer rekli, da hočejo obstruirati po velikonočnih praznikih, ali velikonočni prazniki so jih rešili njih obveze nasproti vladi, in po Veliki noči začno prav tako taktiko, katera se jim bode zdela primernejša v dosego njihovih namenov. In kakor da bi se ministrski predsednik dr. Körber bal, da utegnejo Čehi po Veliki noči zopet obstruirati, silil je z vso močjo na to, da so se vršile volitve v delegacije še pred Veliko nočjo, če tudi so se temu ustavljali Nemci, češ, da je dr. Körberju le do tega, da se izvedo volitve v delegacije, a potem, da name-rava zopet vladati s pomočjo § 14. Nemcem namreč nikakor noče v glavo, da bi bili Čehi odnehali od svoje obstrukcijske taktike, ne da bi jim dr. Körber obljubil kakih koncesij tudi v narodnem pogledu. Obljubiti pa je jedno, a obljube izpolniti drugo. Nemci si mislijo namreč, ako je dr. Körber Čehom obljubil koncesij v narodnem pogledu in bi hotel te obljube izpolniti, potem je izzval na obstrukcijo Nemce. Brez vsakih koncesij narodnega pomena pa Čehi niso odnehali od svoje taktike. Dr. Körber, da je na ta način med kladivom in nakovalom, ter da zaradi tega sili toliko na to, da se izvolijo delegati, ker si potem iz zadrege lahko pomaga s pomočjo § 14. Taki pesimistični nazori niso popolnoma neopravičeni, a pretirani so vendar najbrže. Zakaj bi se Čehi ne bili premislili, ter se zadovoljili za jedenkrat z narodnogospodarskimi pridobitvami, katere jim vlada ponuja s tem, da hoče ustreči njihovim željam glede raznih kanalov med češkimi rekami, ki bi neizrečeno povzdignili češki promet in ž njim tudi blagostanje češkega naroda! Saj bi se s tem še nikakor ne odrekli svojim opravičenim narodnim aspiracijam, ki se bodo morale prej ali slej uresničiti, ker tega ne bodo zahtevali samo interesi češkega naroda, marveč tudi državni avstrijski interesi.

Razmere v Rusiji. — Poročali smo že o dijaških nemirih v Rusiji, katerim prištevajo nekateri kot vzrok to, da je vlada strogo nastopila proti onim dijakom, ki so prirejali demonstracije na vseučiliščih ter jih obsodila v prisilno vojaško službo, potem pa tudi dejstvo, da je sv. sinoda izobčila slavnega ruskega pisatelja grofa Tolstoja. Danes nam je še dostaviti, da se je revolucijarno gibanje med dijaki, katerim so se po nekod pridružili tudi delavci, razširilo po vseh večjih mestih Rusije v toliki meri, da ima vlada polne roke dela, da z najstrožjimi naredbami uduši to gibanje, ki preti Rusiji z revolucijo. Vsi zaporji po mestih so napolnjeni z ujetniki, mej katerimi je celo odličnih ljudij, a dijakov je samo v kijevskem vojnem okrožju uvrščenih k vojakom 2046. Poleg tega so zahtevali izgredi tudi več žrtev na človeškem življenju. Vsled boja mej redarstvom, vojaštvom in uporniki je padlo v Moskvi 17 oseb, med temi 7 žensk. a 30 je ranjenih; v Petrogradu je ubitih 11 oseb, med njimi 3 ženske, a 22 je ranjenih, v Kijevu je padlo dvoje oseb. — Poseben ministrski svet pod predsedstvom carja je sklenil, da je ublažiti kazni dijakov v totiko, da se jih ne sili k vojski. To se je zgodilo na poseben nasvet generala Dragomirova, ki je rekel, da je nevarno, revolucijonarne dijake siliti k vojaštvu, ker se krši s tem disciplina, in se zistematično vzgaja v vojski duh upora. Dragomirov pravi, da armada ni kaznilnica ter da nasprotuje dostojanstvu vojske postopanje s prisilnim uvrščanjem v armado. Mej tem je vlada ustavila pouk na prizadetih vseučiliščih, a ženske oddelke na vseh ruskih šolah pa je povse opustila.

Rusija in Anglija. — Zanimivo je izvedeti, kaj se godi med Anglijo in Rusijo, torej med dvema državama, ki se danes najbolj sovražite. Na pogrebni slavnosti v Londonu je bil tudi ruski prestolonaslednik kot zastopnik ruskega carja. A nasproti zastopniku carja je nastopil angleški dvor na način,

ki je bil naravnost razžaljiv za carja samega. Ne samo, da se je ves angleški dvor vedel jako hladno nasproti Velikemu knezu, celo k njega vsprejemu so poslali nekega nižjega dvorjana. To neolikano in sovražno obnašanje je bilo povod, da je prestolonaslednik prvi odpotoval iz Londona. Ta dogodek pa je carja silno razburil in je sklenil, pokazati oholim kramarjem, kako jih zaničuje. Zgodilo se je sledeče: Vkljub temu, da je bilo tudi na ruskem dvoru dvorno žalovanje po kraljici Viktoriji, se je car Nikolaj s carico in vsem dvorom udeležil nekega javnega plesa, kar se še dosedaj nikdar ni zgodilo v Rusiji. Ta dogodek je prišel tudi do znanja v Londonu, in sedaj so Angleži hiteli, da popravijo napako. Obrnili so se do nemškega cesarja za posredovanje, in ta je poslal starega generala Werderja sredi zime v Petrograd, da potolaži carja. Pričakovalo se je, da Werder izvrši to misijo, ker je osebno priljubljen v Petrogradu. Toda zmotili so se. Car je Werderja ljubeznjivo sprejel, ga povabil seboj na lov, a o politiki ni hotel slišati nobene besede in je vsako posredovanje naravnost odklonil. Toda kmalu za tem je sledila tudi nova rusko-kitajska pogodba kot odgovor na angleško predrznost.

Vojna v južni Afriki. — Z nekako bolešno nestrpnostjo nadaljujejo Angleži vojno v južni Afriki. Ker se jim je izjalovil prevzetni poskus z mirovnimi pogajanjmi z Buri, siljeni so, nadaljevati vojno, četudi bi najraje, da bi smeli oditi iz južne Afrike, ker se kaže potreba na Kitajskem čedalje nujnejša. Zdaj pribajajo v svet iz drugih nego angleških virov poročila, da je bila popolnoma zlagana vest angleških listov, da se je Botha prišel pogajat za mir k Kischenerju, marveč da je resnično, da se je Kitchener obrnil do Bothe z željo za mir. Pogoji od strani Angležev pa so bili taki, da jih je Botha naravnost odklonil. Angleži se nahajajo že v toliki stiski, da je vsak hip pričakovati kapitulacije Kitchenerjeve pred Botho, in njih krik po časopisju meri le na to, da bi se javnost do zadnjega varala o resničnem položaju v Afriki, ter da bi prekričali Angleži s tem svoj lastni strah, ki jih obdaja. Poročila govore, da so Buri vzeli Angležem že mnogo važnih postojank, ter da se morajo poslednji umikati bolj in bolj z z dosedanjega pridobljenega ozemlja. V zadnjem času so se vršili na 33 krajih h kratu boji in to na prostoru, ki je večji od naše države in skoro na vseh teh točkah so bili Buri zmagovalci. V bližini Pretorije se je vršil 20. m. m. hud boj, v katerem so bili Angleži popolnoma poraženi. V Natalu so Buri zaplenili zopet jeden angleški tovorni vlak z živili, obleko, orožjem in strelivom.

Obrtnija.

Zavarovanje zoper nezgode.

I.

Ni ga razsodnega človeka, kateri bi ne priznaval, da je zavarovanje delavcev zoper nezgode absolutno potreba. Na tem stališču stale so tudi „Novice“ in se vedno krepko in odločno zavzemale za to zavarovanje.

Tudi pisatelj teh vrstic je odločen pristaš zavarovanja delavcev zoper nezgode in se v bistvu popolnoma strinja s tozadevnim veljavnim zakonom oziroma z njegovimi principi, ali s stališča obrtnika-podjetnika se mora priznati, da je ta zakon nujno potreben korenite reforme, ker ni zasnovan na podlagi pravičnosti ter je postal za obrtnike-podjetnike prava kalamiteta.

Šest let že bombardirajo industrijalne in obrtne združitve vlado, državni zbor in poslance, naj se lotijo

reforme zakona o zavarovanju zoper nezgode, a vsa ta prizadevanja niso imela doslej uspeha.

Že l. 1895. je dolenjeavstrijsko obrtno društvo v obširni spomenici formuliralo tiste zahteve, s katerih izpolnitvijo bi nastale pri zavarovalnicah zoper nezgode vsaj normalne razmere in leto pozneje se je zopet začela jednaka akcija ter dozorela tako daleč, da se je na shodu obrtnikov in industrijalcev l. 1896. sprejela 15 točk obsezajoča resolucija, v kateri so bile formulirane želje obrtnikov in industrijalcev glede reforme tega zavarovanja.

Tudi to ni imelo zaželenega uspeha. Vsled tega se je „Zveza avstrijskih industrijalcev“ novič poprijela cele zadeve in meseca marcija l. 1898. predložila vladi obširno spomenico glede reforme tega zakona, in tedaj so se obrtniška društva neprestano oglašala — a vse skupaj ni doslej ničesar pomagalo, da vladi se ni zdelo vredno, da bi sploh preiskala oznanjenje jej pritožbe, čeprav sta dva trgovinska ministra Bärnreither in baron Dipauli marsikaj obljubila, se ni ničesar zgodilo, da bi se bili kmetijski delavci izločili iz zavarovalnic za obrtniške delavce, in da bi se bile za kmetijske delavce ustanovile posebne zavarovalnice, čeprav je iz računskih zaključkov zavarovalnic jasno in neovržno dokazano, da morajo obrtniki velikanske svote plačati za kmetijske delavce, da so obrtniki morali že več stotisoč goldinarjev šteti za kmetovalce.

V cislitvanski državni polovici imamo 89.100 obrtovanj 31,333.000 delavcev, ki so pri zavarovalnici zoper, kmetijskih podjetij pa je 147.193 z 523.514 delavci. To število postane pravilno šele s tem, da se kmetijski delavci računijo ne kot osebe, ampak če se računa, koliko delavcev predstavljajo ti kmetijski delavci, ako bi delal vsak 300 dni na leto. V tem slučaju se pokaže, da 523.514 kmetijskih delavcev reprezentuje samo 27.481 delavcev, ki delajo na leto po 300 dni.

V Nemčiji je zavarovanih obrtovanj 456.000, torej jih je nekako petkrat toliko, kakor pri nas. Temu primerno je tudi število delavcev zavarovanih je namreč 6,316.000 delavcev. Izmej kmetijskih podjetij pa je v Nemčiji zavarovanih 4,654.000 z 11,189.000 delavci.

Že te številke kažejo, da je naš zakon o zavarovanju zoper nezgode pomanjkljiv, in da se vsled tega kmetijska podjetja odtegujejo prispevkom za zavarovalnico na škodo obrtnikom.

Dokazano je že davno in neovržno, da je komaj 35 % vseh nezgod posledica specijelno obrtniškega dela, dočim se ostalih 65 % nezgod take nature, kakor se primerijo pri vsakem delu. Z ozirom na to pa se lahko reče: Ako ima vlada pogum, da se loti globokosezajočih socialnopolitičnih naprav, naj ima tudi pogum, ustvariti kaj dobrega in kaj pravičnega. Kaka pravičnost je pa to, da delavec, ki morda vse svoje življenje dela v industrijalnih podjetjih izgubi vse pridobljene pravice, če gre na pr. za nekaj mesecev h kakemu malemu obrtniku v delo.